

LOS NIÑOS DEL BRASIL

Basada en la novela homònima de Ira Levin, *Los niños del Brasil* planteja un tema de candent actualitat com és el ressorgiment de grups d'extrema dreta afins al nazisme i al feixisme. No és cap pel·lícula biogràfica ni històrica en sentit estricte, encara que estigui basada en fets històrics incontestables.

El Dr. Josef Mengele, conegut metge genetista nazi, es va refugiar a Sudamèrica quan va caure el III Reich. Va viure en diversos països sudamericans, entre ells l'Argentina - on va ser copropietari amb el seu nom real d'una empresa de productes farmacèutics - i el Brasil, on va morir d'un infart l'any 1979. Mai ha haver de retre comptes a la justícia pels seus crims. La República Federal d'Alemanya va sol·licitar la seva extradició l'any 1962, però el general Stroessner es va negar a col·laborar. Les seves restes mortals van ser dipositades en un armari de la policia científica de Sao Paulo i van ser entregats a la medicina brasilenya el març del 2016. La família mai els ha reclamat. Els quaderns i els diaris de Mengele van ser subastats a Nova York per 245.000 dòlars l'any 2011. Tant el venedor com el comprador s'han mantingut en l'anonimat.

La pel·lícula situa Mengele al Brasil, on continua els seus experiments aberrants amb l'ajuda d'un grup de militants nazis. Però l'americà Barry Kohler els descobreix i es posa en contacte amb Ezra Liebermann, conegut caçador de nazis, que descobrirà finalment els plans de Mengele.

La trama de la pel·lícula es situa entre la ficció i la realitat. Tot i que el que preten fer Mengele té base històrica i científica, no hi ha cap evidència que fos possible dur-ho a terme: clonar petits Hitlers i repartir-los pel món perquè preservin la raça ària. A partir de la sang i de teixits orgànics de Hitler, Mengele aconsegueix clonar exemplars idèntics i repartir-los pel món, fins que és descobert. La clonació és teòricament possible, però fa referència només als caràcters biològics. La personalitat o altres aspectes de la persona humana no és tan evident que puguin ser clonats, perquè depenen de factors com l'ambient o l'educació, tal com mostra el final de la pel·lícula quan un dels clons obtinguts per Mengele no l'obeeix sinó que se li gira en contra ordenant als seus gossos que el destrossin.

La manera de dur a terme el seu pla consisteix a eliminar 94 persones d'arreu del planeta seleccionades prèviament, tots ells homes ordinaris -

que és com es definien els nazis: homes ordinaris convertits en assassins -, que podem entendre que eren antics nazis que havien deixat de ser-ho, i substituir-los pels clons de Mengele a través d'una agència d'adopció d'infants. Això és el que descobreix el caçador de nazis Liebermann.

Més que la versemblança del pla de Mengele, s'ha de valorar el valor simbòlic de la pel·lícula. Les 94 persones seleccionades resideixen en països amb democràcies consolidades: Estats Units, Canadà, Regne Unit, Suècia, Noruega, etc. Els petits Hitlers clonats han de mantenir la raça ària i acabar amb la decadència que suposa l'igualitarisme democràtic. Amb altres paraules, destruir la democràcia des de dintre. Això és el que intenten fer els partits d'extrema dreta d'inspiració nazi o feixista que estan sorgint arreu: servir-se de la democràcia per destruir la democràcia. Tant l'autora de la novel·la com el director de la pel·lícula van ser visionaris en aquest sentit: es van avançar mig segle al que està succeint avui.

La pel·lícula acaba amb un missatge conciliador. El caçador de nazis Liebermann surt vencedor en el seu duel amb Mengele. El continuador de l'americà Kohler, que havia contactat amb Liebermann, demana a Liebermann la llista dels Hitlers clonats per eliminar-los. Però Liebermann s'hi oposa. Una cosa és caçar nazis per portar-los davant la justícia, l'altra eliminar innocents.

JOSEP HEREU